

REMISSVAR (Fi2016/00350/S1)

Inledning

Saco har beretts tillfälle att lämna synpunkter på remisspromemorian ”Begränsad uppräkningsgräns för statlig inkomstskatt för 2017” (Fi2016/00350/S1).

Saco avstyrker förslaget om begränsad uppräkningsgräns för statlig inkomstskatt. Saco efterlyser en samlad översyn av hela skattesystemet.

Sacos ställningstaganden

Saco avstyrker förslaget om begränsad uppräkningsgräns för statlig inkomstskatt

Principen för hur stor andel av befolkningen som ska betala statlig inkomstskatt bör förtydligas. En viktig princip i den överenskommelse som låg bakom skattereformen 1991 var att högst 10 procent av *skattebetalarna* skulle betala statlig inkomstskatt. I samband med genomförandet av reformen blev dock andelen runt 15 procent. Mätt utifrån de *heltidsarbetande* uppgår idag andelen som betalar statlig inkomstskatt till hela 30 procent. Saco anser att ett riktmärke bör vara att högst 20 procent av de heltidsarbetande skattebetalarna ska betala statlig inkomstskatt. Ett skäl för det är att bara höginkomsttagare bör betala statlig inkomstskatt. Tjugo procent av de heltidsarbetande får anses utgöra en bred och generös definition av höginkomsttagare. Ett annat skäl är att Sveriges höga marginalskatter i kombination med att de tas ut från relativt låga inkomstnivåer och en sammanpressad lönestruktur bidrar till att avkastningen på högre utbildning är mycket låg i Sverige jämfört med andra OECD-länder.

För att öka avkastningen på högre utbildning och säkerställa att det bara är personer med högre inkomster som ska betala statlig inkomstskatt bör den nedre skiktgränsen för statlig inkomstskatt höjas så att högst 20 procent av de heltidsarbetande skattebetalarna betalar statlig inkomstskatt. För att behålla den andelen bör sedan brytpunkten för statlig inkomstskatt årligen höjas i takt med den allmänna inflationen plus 2 procentenheter, i enlighet med den princip som hittills gällt. Regeringens förslag att begränsa uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt bryter mot denna princip och principen från skattereformen 1991.

Regeringens bedömning är att den begränsade uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt ökar skatteintäkterna med 1,13

miljarder kronor. Regeringens beräkning är dock statisk och tar inte hänsyn till de negativa effekter höga marginalsatser har på bland annat antalet arbetade timmar. Även om den beräkning regeringen hänvisar till är i linje med de beräkningskonventioner som normalt används för att beräkna offentligfinansiella effekter på budgetens inkomstsida, så kommer den faktiska inkomstökningen av förslaget i praktiken att bli betydligt lägre när hänsyn tas till de negativa beteendeeffekterna. Det innebär att de statsfinansiella och fördelningspolitiska effekter regeringen vill uppnå med förslaget överskattas.

Saco efterlyser en samlad översyn av hela skattesystemet

Saco ser med oro på hur skattesystemet utvecklats sedan skattereformen 1991 och efterlyser därför en samlad parlamentarisk skatteöversyn. Saco stod bakom skattereformen 1991. Reformen byggde på principen om en likformig eller neutral beskattning av inkomster och konsumtion. Kapitalinkomster kom att omfattas av samma skattesats på 30 procent oavsett inkomstens ursprung. Inkomster av arbete och annan arbetsrelaterad ersättning kom också att beskattas likformigt. För den majoritet av inkomsttagare som bara betalade kommunal inkomstskatt kom den genomsnittliga skattesatsen att ligga på ungefär 30 procent. Den statliga inkomstskatten uppgick till 20 procent vilket gav en högsta marginalsattesats på arbete på ungefär 50 procent (beräknad utifrån den dåvarande genomsnittliga kommunala skattesatsen). Andelen av skattebetalarna som skulle betala statlig inkomstskatt skulle uppgå till 10 procent. Konsumtion av varor och tjänster kom att omfattas av en enhetlig moms på 25 procent.

Det har nu gått ett kvarts sekel sedan skattereformen och under denna period har ett stort antal avsteg gjorts från den bärande principen om likformig beskattning. Kapitalinkomster beskattas inte längre enhetligt, vilket snedvrider sparandet. Marginalskatterna på arbete har ökat kraftigt till följd av införandet av värnskatt, höjda kommunalskatter och avtrappat jobbskatteavdrag, vilket bland annat minskat avkastningen på högre utbildning. Olika momssatser tillämpas i beskattningen av varor och tjänster, vilket snedvrider konsumtionen. Skattesystemet har återigen blivit en schweizerost och ett eldorado för olika särintressen och skattekonserter.

Sverige behöver ett mer effektivt utformat skattesystem som säkerställer en långsiktigt stabil finansiering av den offentliga sektorn men som samtidigt ger goda drivkrafter till fler arbetade timmar, högre utbildning, kompetensutveckling, ökat ansvarstagande, chefskap och småföretagande.

Mot denna bakgrund har Saco sedan en längre tid tillbaka förespråkat att en ny parlamentarisk skatteutredning bör tillsättas för att se över dessa avsteg och att staten ska ta ett helhetsgrepp på skattesystemet. Fler och fler aktörer har anslutit sig till denna syn. An så länge har responsen från det

politiska systemet varit ljummen för att inte säga direkt sval. Ett skäl till det är förmodligen att man bedömer att det inte finns politiska förutsättningar att komma överens.

Saco menar att Sverige inte har råd med en sådan politisk hållning. Det gick att komma överens över blockgränserna om århundradets skattereform 1991. Ett viktigt skäl till det var att utgångspunkten för reformen var att det totala skatteuttaget skulle vara oförändrat. En ny statlig utredning av skattesystemet skulle mot denna bakgrund kunna göras utifrån två alternativa utgångspunkter: oförändrat totalt skatteuttag i förhållande till idag och ett något högre skatteuttag än idag. Dessa båda alternativ bör vara en rimlig utgångspunkt för en ny stor skatteutredning sett också utifrån två olika utmaningar för skattesystemet som pekar åt olika håll för det totala skatteuttaget: (i) den globala konkurrensen som kan komma att göra det svårt att höja skatteuttaget och som kan komma att kräva sänkningar av vissa skattesatser (ii) det offentliga utgiftstryck som uppstår till följd av bland annat den ådrande befolkningen, ökade sjukskrivningar och ökade krav på välfärdstjänster som istället pekar i riktning mot ett högre skatteuttag.

Utredningen skulle också kunna diskutera ett alternativ med sänkt totalt skatteuttag, men då måste den också ange vilka utgifter den anser är realistiska att sänka (som andel av BNP) och/eller peka ut områden där större effektivitetsmöjligheter kan anses föreligga.

En ytterligare utmaning som fått ökad betydelse sedan skattereformen 1991 är miljö- och klimathotens betydelse för skattesystemets utformning. Att förhålla sig till detta bör också ingå i utredningsuppdraget till en ny parlamentarisk utredning.

Mot denna bakgrund förespråkar Saco alltså att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning av skattesystemet. En bred parlamentarisk förankring av skattesystemet skapat bättre förutsättningar för långsiktigt hållbara spelregler som minskar osäkerheten i de beslut hushållen och företagen tar.

Med vänlig hälsning,

Robert Boije
Samhällspolitisk chef
Saco